

Archeologienota Harelbeke Twee- Bruggenstraat

Programma van maatregelen

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Kris VAN QUAETHEM

5-5-2017

1. Gemotiveerd advies

Het plangebied bevindt zich in de West-Vlaamse stad Harelbeke en is aan de Twee-Bruggenstraat gelegen, vlak bij de Leie. Het plangebied is gelegen in een archeologische zone. Het betreffende perceel is terug te vinden in het kadaster onder Harelbeke, afdeling 1, sectie A, nr 1071D. Op het terrein zal een meergezinswoning gebouwd worden, waarbij een ondergrondse garage voorzien wordt. Dit zal een volledige verstoring van het bodemarchief veroorzaken. Het terrein is met uitzondering van een kleine garage heden onbebouwd, en in gebruik als tuinzone.

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig waarbij alle relevante en beschikbare bronnen teruggevonden werden en geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet gestaafd worden, en is er een zeker potentieel op archeologische sporen of sites aanwezig. Gezien het bodemarchief van het volledige terrein bedreigd is, is het noodzakelijk om een verder vooronderzoek uit te voeren over het volledige plangebied. Er wordt geopteerd om vooronderzoek uit te voeren in de vorm van proefsleuven. Deze techniek is volgens een kosten-batenanalyse de beste optie om alle archeologische informatie te verzamelen. Andere vooronderzoeken (geofysisch, boringen, oppervlakteprospecties en metaaldetectie) zijn weinig zinvol in deze casus en dienen bijgevolg niet uitgevoerd te worden. Aangezien de terreinen nog niet in eigendom zijn van de initiatiefnemer dient het onderzoek in uitgesteld traject te gebeuren.

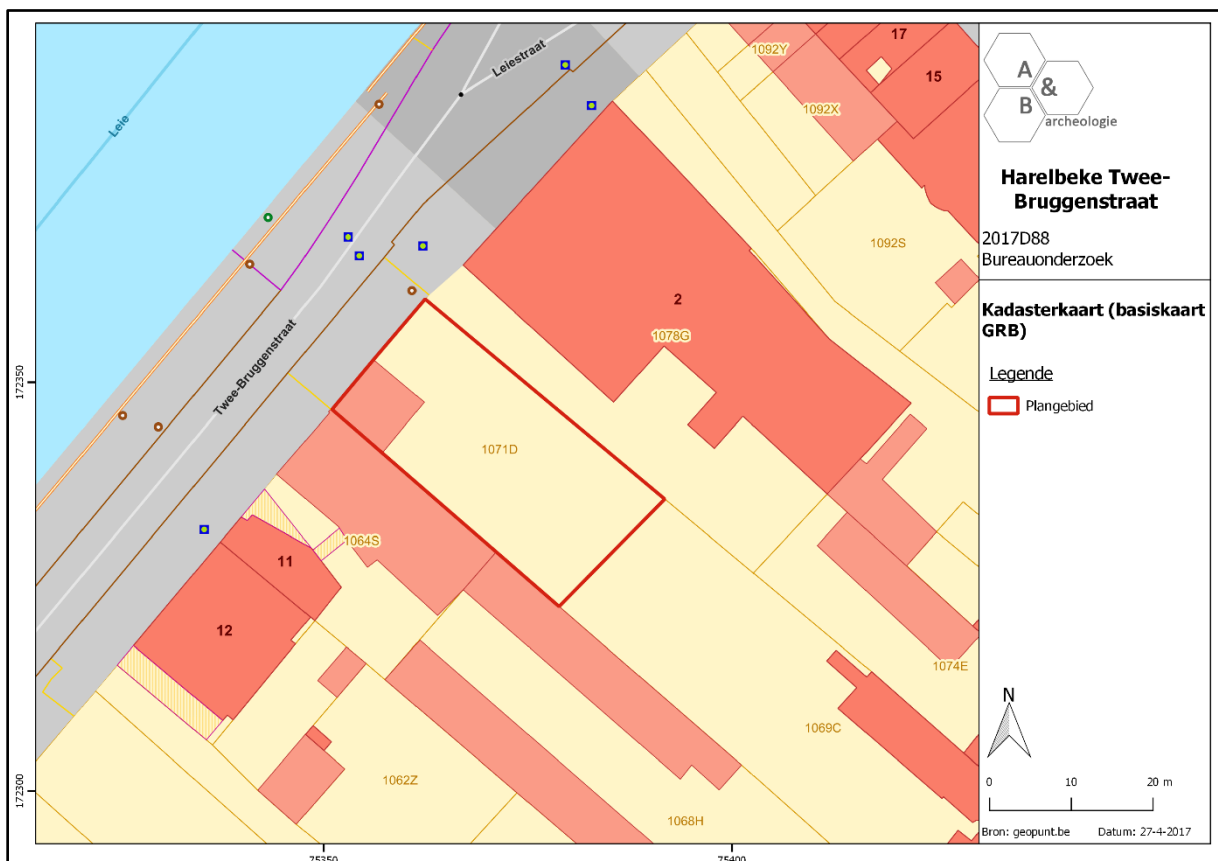
2. Administratieve gegevens en afbakening

Locatiegegevens: Harelbeke, Twee-Bruggenstraat 11

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X 75351 en Y 172322 ; X 75391 en Y 172360

Kadastergegevens: Harelbeke, afdeling 1, sectie A, perceel 1071d (zie figuur 1)

De totale site heeft een oppervlakte van ongeveer 676m². Op basis van de impact van de werkzaamheden dient over het volledige terrein verder vooronderzoek te gebeuren door middel van proefsleuven. Aangezien de terreinen nog niet in eigendom zijn van de initiatiefnemer dient het onderzoek in uitgesteld traject te gebeuren. Er wordt 1 brede proefsleuf voorzien, de oppervlakte daarvan bedraagt ca. 68m² oftewel 10% van het plangebied. Het sleuvenplan is volgens een NW-ZO oriëntatie opgesteld, enerzijds is dit de hoogste trefkans om gebouwen aan te snijden en anderzijds om een duidelijk inzicht te krijgen in het archeologische potentieel. Daarenboven wordt op die manier een sleuf dwars op de Leie aangelegd. Aanvullend op de proefsleuf dienen nog kijkvensters, dwars- of volgsleuven aangelegd te worden met een dekingsgraad van 2,5% oftewel 17m² van het terrein. Deze kunnen vrij ingepland worden door de uitvoerende erkende archeoloog.

Figuur 1 Uitsnede uit het kadasterplan met aanduiding van het projectgebied (bron: geopunt.be).

3. Vraagstelling

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het projectgebied. Daarnaast kan ook de verstoringsgraad in kaart gebracht worden. Hieronder worden enkele specifieke, niet limitatieve, onderzoeksvragen weergegeven.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
- Zijn er één of meerdere archeologische niveaus aanwezig?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en de stadsontwikkeling?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden?
- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?

4. Plan van aanpak (onderzoeksstrategie, -methode en –technieken)

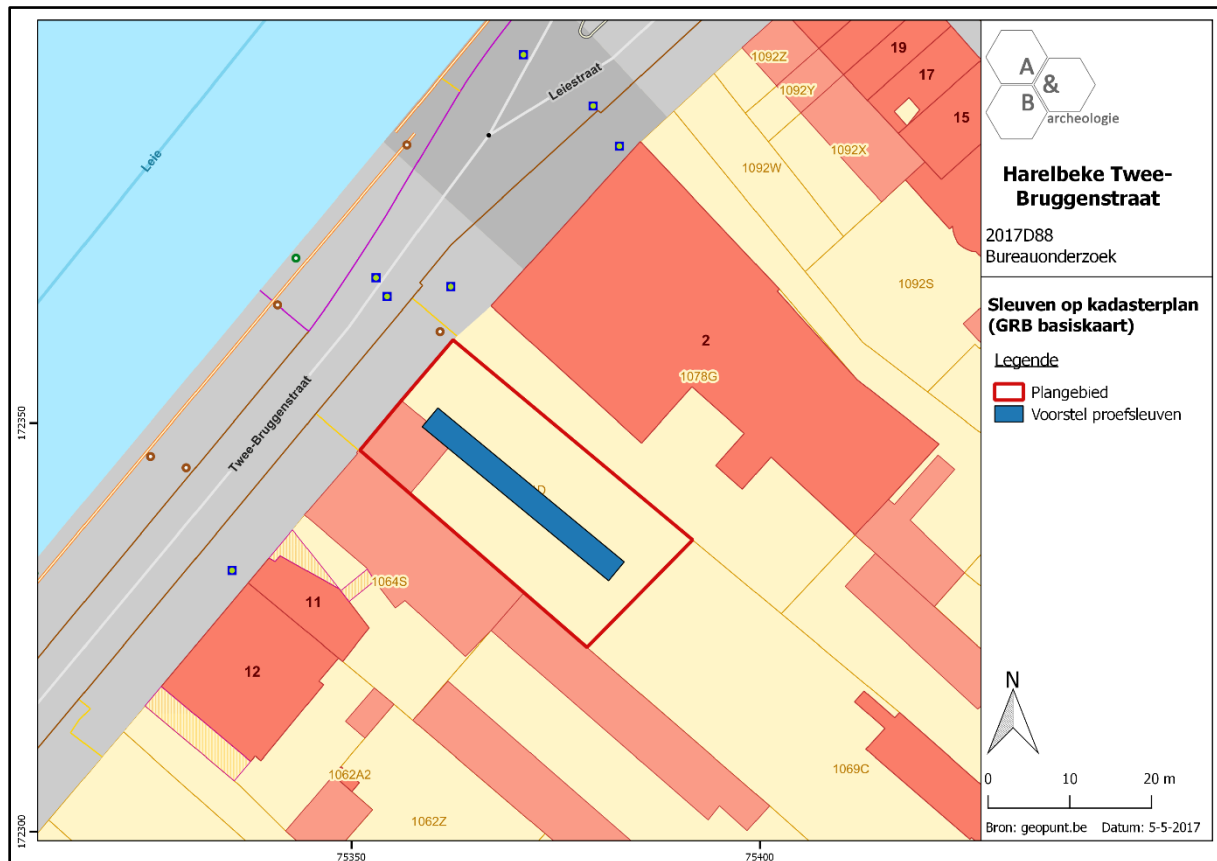
Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven de meest aangewezen methode is om deze site te onderzoeken. De afbakening van het onderzoeksgebied is te vinden op figuur 2. De voorziene onderzoeksmethode moet niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden.

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, wordt één brede sleuf (3m) aangelegd over de lengte van het plangebied. Daarnaast worden extra volg-, dwarsseuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Er wordt 10%, oftewel ca. 68m², van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5%, oftewel ca. 17m², door middel van volg-, dwarsseuven of kijkvensters. Op die manier is er een maximale info voor een minimale kost.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bv. urnengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Indien vondsten uit de steentijden aangetroffen worden, dient de erkend archeoloog de adequate stappen te ondernemen zoals voorgeschreven in de Code van Goede Praktijk.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

Figuur 2 Projectie van de sleuf op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

5. Gewenste competenties

- Het team moet bestaan uit minstens 1 archeoloog met minstens 150 werkdagen ervaring met onderzoek in stadscontext.
- Het team moet bestaan uit minstens 2 archeologen met minstens 40 werkdagen veldervaring met proefsleuvenonderzoek op lemige zandgronden.

6. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Gezien de kleine afmetingen van het plangebied wordt één brede sleuf van 3m breed aangelegd. Gezien de kleine oppervlakte van het terrein kan percentueel gezien een grotere afwijking t.o.v. de norm van 12,5% onderzoeksdekking ontstaan.